

Súd: Mestský súd Košice
Spisová značka: 24C/30/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7121210943
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Zuzana Keresztényi
ECLI: ECLI:SK:MSKE:2023:7121210943.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice sudkyňou Mgr. Zuzanou Keresztényi vo veci žalobcu: Mesto Košice, so sídlom v Košiciach, Trieda SNP 48/A, IČO: 00 691 135 proti žalovaným: 1. A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom v C., D. E. XXXX/XX, 2. F. G. H., nar. XX.X.XXXX, bytom v C., I. XX, 3. J. J., nar. XX.X.XXXX, bytom v C., C. I. XX, 4. F. J. J., nar. X.X.XXXX, bytom v K., K. XX, 5. L. J., nar. XX.X.XXXX, bytom v C., I. D. M. XX, 6. F. J., nar. XX.X.XXXX, bytom v C., C. I. XX, 7. D. J., nar. XX.X.XXXX, bytom v C., N. XXXX/XX, zastúpených: JUDr. JCLic. Tomáš Majerčák, PhD., s.r.o., so sídlom v Košiciach, Južná trieda 28, IČO: 52 858 774, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti takto

rozhodol:

I. Žalobu z a m i e t a.

II. Konanie v časti o určenie, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom parcely reg. „E - KN“ č. XXXX/X o výmere 540 m², druh - orná pôda, evidovanej na LV č.XXXX kat. územie O. P., obec Košice – sídlisko Ťahanovce, zastavuje.

III. Priznáva žalovaným nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou zo dňa 4.10.2021 domáhal, aby súd určil, že je podielovým spoluvlastníkom pozemkov parciel reg. „E - KN“ č. XXXX/X o výmere 323 m², druh - orná pôda, č.XXXX/X o výmere 6.063 m², druh – orná pôda, č. XXXX/X o výmere 902 m², druh – orná pôda evidovaných na LV č.XXXX kat. územie O. P., obec C. – Q. P., okres Košice I a to v časti B pod por.č.2 v podiele 1/14 v pomere k celku, pod por.č.3 v podiele 1/14 v pomere k celku, pod por.č.5 v podiele 1/336 v pomere k celku, pod por.č.6 v podiele 1/336 v pomere k celku, pod por.č.7 v podiele 1/336 v pomere k celku, pod por.č. 9 v podiele 1/336 v pomere k celku a pod por.č.10 v podiele 1/336 v pomere k celku.

2. Žalobca sa pôvodne domáhal aj určenia, že je podielovým spoluvlastníkom parcely reg. „E - KN“ č. XXXX/X o výmere 540 m², druh - orná pôda a to v tých istých podieloch, ako sú uvedené v bode 1 odôvodnenia tohto rozsudku. Podaním zo dňa 20.9.2022 však žalobca v tejto časti vzal žalobu späť s odôvodnením, že vo vzťahu k tejto parcele je vedené iné konanie o určenie vlastníckeho práva (na Okresnom súde Košice I pod sp.zn. 34 C 31/2022).

3. Podľa ust. § 144 ods. 2 CSP, ak je žalobca vzatá späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzatí žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej. Podľa ust. § 146 ods. 1 CSP, súd konanie nezastaví, ak žalovaný so späťvzatím žaloby z vážnych dôvodov nesúhlasí. Na nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby sa neprihliada, ak dôjde k späťvzatiu žaloby skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa § 168 alebo pojednávanie.

4. Na základe dispozičného úkonu žalobcu (späťvzatie žaloby sčasti) súd v zmysle vyššie cit. ust. CSP konanie v späťvzatej časti zastavil. Súhlas žalovaných so späťvzatím žaloby nebol potrebný, pretože k späťvzatiu žaloby došlo skôr, než sa začalo pojednávanie.

5. Žalobu odôvodnil skutočnosťami, že žalovaní nemohli nadobudnúť vlastnícke právo a byť zapísaní v katastri nehnuteľností ako spoluvlastníci predmetných pozemkov na základe dedičských rozhodnutí, pretože tieto pozemky boli rozhodnutím č. Výst. 3200/88/89 – Go zo dňa 9.2.1989 v celom rozsahu vyvlastnené ich právnym predchodcom v prospech Čsl. štátu a to za finančnú náhradu. Z dôvodu administratívneho zanedbania štátu nedošlo v rozhodnom období k zápisu jeho vlastníckeho práva do príslušnej evidencie nehnuteľností. Následne štát hospodárskou zmluvou o prevode vlastníctva majetku č.Z-41-425/91 zo dňa 29.12.1990 previedol ku dňu 1.1.1991 vlastnícke právo k uvedeným pozemkom na Mesto Košice. Žalobca ďalej poukázal na zákon č.138/1991 Zb. o majetku obcí, na základe ktorého jeho účinnosťou zo zákona prešiel na Mesto Košice vlastníctvo hnutel'ného i nehnuteľného majetku štátu a to bez ohľadu na skutočnosť, či tento majetok bol reálne zapísaný v príslušnej evidencii nehnuteľností. Žalobca mal za to, že súd nemôže v tomto konaní preskúmať zákonnosť vyvlastňovacieho rozhodnutia; v jeho kompetencii je prieskum rozhodnutia len z hľadiska existencie právomoci správneho orgánu na jeho vydanie. Pre prípad námietok, súvisiacich s doručovaním vyvlastňovacieho rozhodnutia žalobca argumentoval, že správny orgán ustanovil všetkým účastníkom konania opatrovníka a vlastníkom, ktorých pobyt nebol známy, sa rozhodnutie doručovalo verejnou vyhláškou. Žalobca pre prípad, že by sa súd nestotožnil s názorom o nadobudnutí jeho vlastníckeho práva na základe vyššie uvedeného titulu podporne tvrdil, že vlastnícke právo nadobudol vydržaním, s tým, že do oprávnenej držby vstúpil najneskôr dňom účinnosti zákona č.135/1991 Zb., t.j. dňa 1.5.1991 a teda, vlastníkom sa stal uplynutím desaťročnej vydržacej doby ku dňu 1.5.2001.

6. Žalovaní žiadali žalobu zamietnuť. Poukázali na skutočnosti, že sú právnymi nástupcami pôvodných pozemknoknížných vlastníkov; žalovaná v 1. rade na základe dedičského rozhodnutia po nebohej J. M., G. J., ktorá sa narodila dňa XX.XX.XXXX a zomrela dňa XX.XX.XXXX, žalovaný v 2. rade na základe dedičského rozhodnutia po nebohej J. H., G. K., ktorá sa narodila dňa XX.XX.XXXX a zomrela dňa XX.XX.XXXX, žalovaný v 3.rade na základe dedičského rozhodnutia po nebohom H. J., ktorý sa narodil dňa XX.XX.XXXX a zomrel dňa XX.XX.XXXX, žalovaní v 4., 5. a 6. rade na základe dedičského rozhodnutia po nebohom H. J., ktorý sa narodil dňa XX.XX.XXXX a zomrel dňa XX.XX.XXXX a žalovaný v 7. rade na základe dedičského rozhodnutia po nebohom D. J., ktorý sa narodil dňa XX.XX.XXXX a zomrel dňa XX.XX.XXXX. Právnym predchodcom žalovaných nemohol byť účinne vyvlastnený spoluvlastnícky podiel na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia, nakoľko v čase vyvlastňovacieho rozhodnutia žili a nachádzali sa na známom mieste pobytu – J. M., G. J. na adrese trvalého pobytu C. XXX, C., J. H., G. K. na adrese trvalého pobytu G. R. XX, C., H. J., nar. XXXX na adrese trvalého pobytu C. I. XXX/XX, C. – Q., H. J., nar. XXXX na adrese trvalého pobytu P. XX, C. a D. J. na adrese trvalého pobytu J. K. XXXX/X, D.. Žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal, že predmetné vyvlastňovacie rozhodnutie bolo dotknutým právnym predchodcom žalovaných riadne doručované, ako aj, že by im bola vyplatená náhrada za vyvlastnenie pozemkov. Nebol dodržaný ani zákonný postup pred vydaním rozhodnutia, teda nemohlo dôjsť k vyvlastneniu zákonným spôsobom. Žalovaný teda namietali právoplatnosť rozhodnutia o vyvlastnení, s tým, že takéto rozhodnutie v zmysle stavebného zákona nebolo prípustné doručovať verejnou vyhláškou. Stavebný zákon umožňoval doručiť verejnou vyhláškou iba upovedomenie o ústnom pojednávaní za podmienok stanovených v ust. § 113 ods. 2. V tomto smere žalovaní poukázali na uznesenie veľkého senátu NS SR zo dňa 07.10.2020, sp. zn. 1 Cdo/6/2019, podľa ktorého súd je oprávnený posúdiť kedy (teda aj „či“) nadobudlo rozhodnutie v inej veci právoplatnosť; pri posúdení tejto otázky nie je viazaný vyznačenou doložkou právoplatnosti. Pri posudzovaní správnosti údajov vyznačených v doložke nie je obmedzený žiadnou lehotou. Žalovaní vo vzťahu k tvrdeniu žalobcu o nadobudnutí vlastníckeho práva titulom vydržania argumentovali, že neboli naplnené predpoklady pre vydržanie. Žalobca nemohol byť dobromyseľný, keďže nebol evidovaný ako vlastníak sporných pozemkov v evidencii nehnuteľností ani v čase účinnosti zákona č. 138/1991 Z.z. o majetku obcí, ani v čase podpísania delimitačného protokolu. Taktiež, žalobca sa tohto práva až doposiaľ nedomáhal určovacou žalobou alebo v rámci ROEP-u, teda za celých 30 rokov. Žalobca ani v ROEP nebol zapísaný ako vlastníak a ani po ROEP nepodal určovaciu žalobu, napriek tomu, že vedel, že nie je evidovaný ako vlastníak. Poukázali na ust. § 14 ods. 4 zák. č. 138/1991 Zb., v zmysle ktorého obce a mestá boli povinné podať do 12 mesiacov od účinnosti tohto zákona návrh na zápis do evidencie

nehnutelností. Žalobca do 12 mesiacov od prevzatia majetku takýto návrh nepodal, tzn. že musel vedieť, že nie je zapísaný ako vlastníak nehnuteľností.

7. Súd vykonal dokazovanie oboznámením listinných dôkazov, vrátane vyvlastňovacieho spisu, vyžiadaného z Archívu Mesta Košice.

8. V konaní nebolo sporné, že žalovaní sú evidovaní na LV č.XXXX kat. územie O. P., obec C. – Q. P., okres Košice I ako podieloví spoluvlastníci pozemkov, označených v bode 1 odôvodnenia tohto rozsudku. Spoluvlastnícke podiely nadobudli na základe dedičských rozhodnutí.

9. V konaní ďalej nebolo sporné, že Obvodný národný výbor – odbor výstavby, ÚPAaD Košice I rozhodnutím č. Výst. 3200/88/89-Go zo dňa 9.2.1989 pod bodom 74. vyvlastnil v prospech Čsl. štátu (zastúp. Stavoinvestou IIO) vyššie špecifikované pozemky, evidované v PKV č.431 a to (okrem iných) aj vo vzťahu k týmto osobám: 1. J. M., G. J., nar. XXXX, bytom v C., C. XXX, v podiele 2/28, 2. A. K., G. J., nar. XXXX, bytom v C., P. XX, v podiele 2/28 a 3. H. J., nar. XXXX, bytom v C., P. XX, v podiele 2/28. Ako to vyplynulo z výpisu z pozemkovej knihy, PKV č.431 zo dňa 14.4.1988, v čase vyvlastnenia boli uvedené osoby evidované ako spoluvlastníci predmetných pozemkov.

10. V konaní nebolo sporné a súd mal z vyvlastňovacieho spisu za preukázané, že Obvodný národný výbor – odbor výstavby, ÚPAaD Košice I rozhodnutím č. Výst. 3200/88-Go zo dňa 27.12.1988, teda pred tým, ako rozhodol o vyvlastnení, ustanovil účastníkom vyvlastňovacieho konania opatrovníka – D. C., bytom v C., S. X a to s odôvodnením, že ide buď o neznámych dedičov po zomrelých vlastníkoch alebo o vlastníkov, ktorých pobyt nie je známy.

11. Čo sa týka právnych predchodcov žalovaných, z rozhodnutia o ustanovení opatrovníka je zrejmé, že:
- H. J., nar. XXXX opatrovník ustanovený vôbec nebol,
- J. M., G. J. bol opatrovník ustanovený z dôvodu, že je jej pobyt neznámy (pod bodom 21 rozhodnutia)
- A. K., G. J. bol opatrovník ustanovený z dôvodu, že je jej pobyt neznámy (v rozhodnutí uvedená viac krát - pod bodmi 50, 80 a 119 rozhodnutia).

12. Z vyvlastňovacieho rozhodnutia je tiež zrejmé, že pre jeho doručovanie správny orgán zvolil formu verejnej vyhlášky (s poukazom na § 26 ods.1 zákona č.71/1967 Zb. o správnom konaní), s tým, že rozhodnutie bolo vyvesené dňa 13.2.1989 a zvesené dňa 1.3.1989. Obvodný národný výbor Košice I opatril rozhodnutie doložkou, v zmysle ktorej sa vyvlastňovacie rozhodnutie stalo právoplatným dňa 16.3.1989.

13. V konaní nebolo ďalej sporné, že k zápisu vlastníckeho práva štátu do príslušnej evidencie nehnuteľností nedošlo.

14. V konaní nebolo sporné, že hospodárskou zmluvou o prevode vlastníctva majetku č.Z-41-425/91 zo dňa 29.12.1990 Čsl.štát – Stavoinvesta, i.o. Košice bezodplatne previedol vlastníctvo k parcelám uvedeným v prílohe č.1 tejto zmluvy, vrátane dotknutých pozemkov, a to v časti označenej ako „vysporiadaná výmera“ podľa geometrického plánu č.243-3601-164-84-87 zo dňa 12.12.1987 ku dňu 1.1.1991 na Mesto Košice. V prílohe č.2 (nepripojenej) sa má nachádzať špecifikácia tzv.nevysporiadanej výmery parciel.

15. V konaní nebolo sporné, že ani na základe tejto hospodárskej zmluvy nedošlo k zápisu vlastníckeho práva nadobúdateľa (Mesto Košice) do evidencie nehnuteľností.

16. V konaní nebolo sporné a súd mal na základe dedičských rozhodnutí, vyžiadaných z katastra nehnuteľností za preukázané, že:

- žalovaná v 1. rade A. B. je na základe Osvedčenia o dedičstve sp.zn.23D 842/96, Dnot. 3/97 zo dňa 22.5.1997 priamou právnou nástupkyňou pôvodnej pozemnoknižnej vlastníčky J. M., nar. XXXX, zomrelej 1996,

- žalovaný v 2. rade F. G. H. je na základe Osvedčenia o dedičstve sp.zn.15 D 527/2008, Dnot. 205/2008 zo dňa 10.6.2009 právnym nástupcom po J. H. G. K., nar. XXXX, zomrelej 2007, ktorá bola zase na základe Osvedčenia o dedičstve sp.zn.23 D 31/98, Dnot. 28/98 zo dňa 24.5.1999 právnou nástupkyňou pôvodnej pozemnoknižnej vlastníčky A. K. G. J., nar. XXXX, zomrelej 1997,

- žalovaní v 3. až 7. rade sú všetci právnymi nástupcami v dedičskej línii po pôvodnom pozemnoknižnom vlastníkovi H. J., nar. XXXX, zomrelom 1996, pričom:

a) na základe Osvedčenia o dedičstve sp.zn. 23 D 173/97, Dnot 32/97 zo dňa 24.7.1997 po pôvodnom pozemnoknižnom vlastníkovi H. J., nar.XXXX, zomrelom v r.1995 dedili 12 dedičia: H. J., nar. XXXX, L. J. nar. XXXX, F. J. nar. XXXX, A. H., G. J., D. J. nar. XXXX, J. J. nar. XXXX, A. H., nar. XXXX, D. J. nar. XXXX, J. C., nar. XXXX, J. H., nar.XXXX T. K., nar. XXXX a L. J., nar. XXXX; žalovaní v 4., 5. a 6. rade J. J., L. J. a F. J. sú teda na základe tohto dedičského rozhodnutia priamymi nástupcami po pôvodnom pozemnoknižnom vlastníkovi H. J., nar. XXXX,

b) H. J., nar. v r. 1940 (dedič H. J., nar.XXXX) umrel v roku 2013 a jeho jedinou právnou nástupkyňou je podľa Osvedčenia o dedičstve sp.zn. 36D 303/2013, Dnot 124/2013 zo dňa 11.2.2014 žalovaná v 3. rade J. J.,

c) D. J., nar. v r. 1949 (dedič H. J., nar. XXXX) umrel v r. 2018 a jeho jediným právnym nástupcom je podľa Uznesenia Okresného súdu Prešov sp.zn. 26D 1156/2018, Dnot 5/2019 zo dňa 6.5.2019 žalovaný v 7. rade D. J..

17. V konaní teda nebolo sporné, že všetci žalovaní v 1. až 7. rade predstavujú právnych nástupcov po vyššie uvedených troch pôvodných pozemnoknižných vlastníkoch, ktorých sa týkalo vyvlastňovacie rozhodnutie.

18. Z jednotlivých dedičských rozhodnutí súd zistil, že všetci dotknutí právní predchodcovia žalovaných v čase vydania vyvlastňovacieho rozhodnutia žili, pričom aj v čase svojej smrti bývali stále na tej istej adrese bydliska, ako je uvedené vo vyvlastňovacom rozhodnutí, t.j. J. M., G. J., nar. XXXX, v C., C. XXX, A. K., G. J., nar. XXXX, v C., P. XX a H. J., nar. XXXX, v C., P. XX.

19. Podľa ust. § 137 písm. c) CSP písm.c), žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

20. Predmetom tohto konania bola žaloba o určenie vlastníckeho práva. Z vyššie citovaného ust. § 137 písm.c) CSP je zrejmé, že úspešne môže podať určovaciu žalobu len ten, kto má na požadovanom určení naliehavý právny záujem. Preto sa súd primárne zaoberal otázkou, či je daný naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení. Z ustálenej súdnej judikatúry vyplýva, že ak sa žalobca domáha určenia, že je vlastníkom nehnuteľnosti, pri ktorej je v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník niekto iný, má vo vzťahu k tejto osobe nepochybne naliehavý právny záujem na požadovanom určení. S prihliadnutím k významu zápisu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností a k jeho právnym účinkom je totiž odôvodnený záver, že právne postavenie žalobcu je za takejto situácie neisté a že bez požadovaného určenia by jeho právo mohlo byť ohrozené. Pretože súdne rozhodnutie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je podkladom pre vykonanie zmeny v zápise v katastri nehnuteľností, je žaloba o určenie vlastníckeho práva spôsobilým právnym prostriedkom na odstránenie neistoty v skutočných právnych vzťahoch medzi účastníkmi.

21. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, súd konštatoval, že žalobca preukázal svoj naliehavý právny záujem na podanej žalobe, pretože touto sledoval dosiahnutie zmeny zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, v ktorom je v súčasnosti ako vlastník zapísaná iná osoba – žalovaní. Žaloba na určenie vlastníckeho práva musí smerovať proti všetkým, ktorí sú ako vlastníci nehnuteľnosti v katastri zapísaní. Žalobca správne podal žalobu voči žalovaným, ktorí figurujú v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva ako spoluvlastníci predmetných pozemkov.

22. V prípade rozporu medzi právnym stavom evidovaným v katastri nehnuteľností a stavom skutočným, musí súd vychádzať zo skutočného stavu; pritom ako prejudiciálnu otázku posudzuje, či právny titul, na základe ktorého došlo ku vkladu práva, je platný.

23. Žalobca tvrdil existenciu svojho vlastníckeho práva vychádzajúc z dvoch právnych titulov a to 1.titulom vyvlastnenia v prospech štátu, v spojení s hospodárskou zmluvou o prevode vlastníctva majetku zo dňa 29.12.1990 a v spojení so zákonom č. 138/1991 Zb., eventuálne 2. titulom vydržania.

24. Súd teda v prvom rade preskúmaval zákonnosť postupu pred správnym orgánom v konaní o vyvlastnení, vrátane doručovania vyvlastňovacieho rozhodnutia a teda, či rozhodnutie o vyvlastnení nadobudlo právoplatnosť.

25. Súd sa nestotožňuje s názorom žalobcu, že nie je v kompetencii súdu skúmať, či predmetné vyvlastňovacie rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, ani s názorom, že za nulitný (neúčinný) akt (paakt) možno považovať iba taký akt, ktorý nebol vydaný orgánom, ktorý má na to právomoc.

26. Súdna prax už ustálila, že všeobecné súdy sú oprávnené skúmať, či správny akt nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť.

27. Je pravdou, že v zásade pre všetky správne rozhodnutia platí tzv. prezumpcia správnosti. To znamená, že správne rozhodnutie sa považuje za rozhodnutie, ktoré vyvolá právom predpokladané účinky, pokiaľ sa zákonom stanoveným spôsobom nestane neplatným (je zrušené, alebo zmenené). Zároveň však súdna prax už ustálila, že prezumpcia správnosti neplatí pre nulitné rozhodnutia, ktoré majú tak závažné chyby, že to spôsobuje ich neexistenciu od samotného začiatku. Nulitné správne rozhodnutie nemôže vyvolať žiadne právne účinky a nikoho žiadnym spôsobom nezaväzuje. Ak súd zistí, že správny orgán vydal nulitný správny akt, teda paakt, čo je vlastne neexistujúce rozhodnutie, nezaobera sa prípadnými ďalšími námietkami, pretože možno skúmať len zákonnosť tohto aktu, ktorý existuje. Neexistencia rozhodnutia znamená, že rozhodnutie nebolo doteraz v zákonom ustanovenej forme vydané, alebo že vydané bolo, ale trpí takými ťažkými vadami, ktoré mali za následok jeho ničotnosť. Nulita je dôsledok takých závažných väd, ktoré spôsobujú, že o akte už vôbec nemožno hovoriť. V prípade nulity aktu nemožno vôbec uvažovať o prezumpcii správnosti aktu.

28. Pokiaľ pôjde o akt nulitný (ničotný alebo tzv. paakt), nevznikajú z neho žiadne právne následky, na rozdiel od neplatného aktu, pri ktorom sa uplatní prezumpcia jeho správnosti, až do doby zrušenia jeho účinkov.

29. Súd vo vzťahu k tejto otázke - posúdenie možnosti (a povinnosti) všeobecných súdov (okrem skúmania, či sa jedná o nulitný (ničotný) správny akt) zároveň preskúmavať aj to, či tento akt nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť, poukazuje napríklad na rozhodnutia NS SR sp.zn. 1Cdo/3/2003, sp.zn. 5Cdo/157/2007, 4Cdo/123/2003, judikát R 220/1950 Zbierky rozhodnutí československých súdov.

30. Žalovaní správne poukazovali na rozhodnutie NS SR sp.zn. 3Cdo/263/2018, v ktorom Najvyšší súd SR konštatoval, že napriek viacerým odlišnostiam aj vo veci určenia vlastníctva možno zohľadniť závery vyslovené v konaní sp.zn. 3Cdo/96/98, že právne účinky, ktoré zákon s vyvlastnením spája, nemôže privodiť vyvlastňovacie konanie, ktoré prebehlo v rozpore so zákonom; teda že v prípade protizákonného vyvlastňovacieho konania alebo rozhodnutia nemožno týmto priznať potrebné právne účinky len s poukazom na nevyužitie opravných prostriedkov, ktorými by sa prípadne šlo proti stavu nezákonnosti brániť a že rozhodnutím správneho orgánu o vyvlastnení, ktorému (s poukazom na uvedené vyššie) nejde priznať potrebné právne účinky, nie je súd viazaný a nie je z neho ani (bez ďalšieho) povinný vychádzať, resp. naň prihliadať. Dovolací súd považoval za odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pokiaľ súdy nižšej inštancie vychádzali z možnosti priznania účinkov aj rozhodnutiu o vyvlastnení s pochybnou právoplatnosťou.

31. Podľa § 108 ods.1 zákona č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (ďalej len „stavebný zákon“), v znení účinnom v čase vyvlastnenia, t.j. v znení účinnom do 30.6.1992, pozemky, stavby a práva k nim potrebné na uskutočnenie alebo užívanie stavieb, prác a zariadení (ďalej len "stavby") uvedených v odseku 2 možno získať a práva k pozemkom a stavbám, ktoré bránia uskutočneniu alebo užívaniu týchto stavieb, možno zrušiť, odňať alebo obmedziť rozhodnutím stavebného úradu (ďalej len "vyvlastniť").

32. Podľa ust. § 109 ods.3 stavebného zákona, vlastnícke právo k pozemkom a stavbám prechádza vyvlastnením vždy na štát. Týmto prechodom zanikajú aj všetky ostatné práva k vyvlastneným pozemkom a stavbám; nezaniká však právo užívať bytové a nebytové priestory.

33. Podľa ust. § 113 ods.1 stavebného zákona, na prerokovanie návrhu na vyvlastnenie nariadi stavebný úrad ústne konanie.

34. Podľa ust. § 113 ods.2 stavebného zákona, stavebný úrad oznámi účastníkom konania termín uskutočnenia ústneho konania písomne najmenej 15 dní vopred. Pri líniových stavbách, v odôvodnených prípadoch aj pri zvlášť rozsiahlych stavbách, s veľkým počtom účastníkov konania môže stavebný úrad upovedomiť účastníkov o ústnom konaní verejnou vyhláškou.

35. Podľa § 114 ods. 1 stavebného zákona, na základe výsledkov vyvlastňovacieho konania vydá stavebný úrad rozhodnutie o vyvlastnení.

36. Podľa ust. § 117 ods.4 stavebného zákona, v Brne, Ostrave, Plzni a Košiciach je stavebným úradom obvodný národný výbor, pokiaľ si príslušný národný výbor niektorého z týchto miest nevyhradí rozhodnutie sám.

37. Podľa ust. § 140 stavebného zákona, ak nie je výslovne ustanovené inak, vzťahujú sa na konanie podľa tohto zákona všeobecné predpisy o správnom konaní.

38. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že na vyvlastňovacie konanie sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, pokiaľ stavebný zákon výslovne neustanovuje inak. Keďže stavebný zákon pre účely vyvlastňovacieho konania neustanovuje špeciálnu úpravu pre doručovanie vyvlastňovacieho rozhodnutia, na doručovanie je potrebné aplikovať základný procesný predpis, na ktorý odkazuje stavebný zákon v ust. § 140 – t.j. zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok).

39. Podľa ust. § 14 ods.1 zákona č.71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok), v znení účinnom v čase vyvlastnenia, t.j. v znení účinnom do 30.2.2002, účastníkom konania je ten, o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté; účastníkom konania je aj ten, kto tvrdí, že môže byť rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach priamo dotknutý, a to až do času, kým sa preukáže opak.

40. Podľa ust. § 15 Správneho poriadku, účastník môže samostatne konať v takom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti.

41. Podľa ust. § 16 ods.1 Správneho poriadku, účastníka konania, ktorý nemôže konať samostatne, zastupuje zákonný zástupca; ak nemá zákonného zástupcu a ak je to potrebné na obhajovanie jeho práv, správny orgán mu ustanoví opatrovníka.

42. Podľa ust. § 16 ods.2 Správneho poriadku, správny orgán ustanoví opatrovníka aj účastníkovi konania, ktorého pobyt nie je známy alebo ktorému sa nepodarilo doručiť písomnosť na známu adresu v cudzine a ktorý si neustanovil zástupcu, ako aj účastníkovi konania, ktorý je postihnutý duševnou alebo inou poruchou, pre ktorú nemôže konať, a nemá zákonného zástupcu.

43. Podľa ust. § 18 ods.3 Správneho poriadku, o začatí konania správny orgán upovedomí všetkých známych účastníkov konania; ak mu účastníci konania alebo ich pobyt nie sú známi, alebo pokiaľ to ustanovuje osobitný právny predpis, upovedomí ich o začatí konania verejnou vyhláškou.

44. Podľa ust. § 24 ods.1 Správneho poriadku, dôležité písomnosti, najmä rozhodnutia, sa doručujú do vlastných rúk.

45. Podľa ust. § 26 ods.1 Správneho poriadku, doručenie verejnou vyhláškou použije správny orgán v prípade, keď účastníci konania alebo ich pobyt nie sú mu známi, alebo pokiaľ to ustanovuje osobitný právny predpis.

46. Podľa ust. § 26 ods.2 Správneho poriadku, doručenie verejnou vyhláškou sa vykoná tak, že sa písomnosť vyvesí po dobu 15 dní spôsobom v mieste obvyklým. Posledný deň tejto lehoty je dňom doručenia.

47. Ako je zrejmé z vyššie citovanej právnej úpravy, v správnom konaní sa uplatňuje základný princíp, podľa ktorého sa dôležité písomnosti – medzi ktoré nepochybne patrí aj rozhodnutie o vyvlastnení – doručujú zásadne do vlastných rúk účastníka konania. Ustanovenie § 26 Správneho poriadku síce umožňuje doručenie rozhodnutia aj formou verejnej vyhlášky, avšak podmienkou je, že:

- a) ide o doručenie účastníkovi, ktorý nie je známy alebo pobyt ktorého nie je známy, alebo
- b) tak ustanovuje osobitný predpis.

48. Pod pojmom účastník, ktorý nie je správnomu orgánu známy, rozumieme osobu, ktorá má určitý konkrétny právny vzťah k prerokovanej veci, správny orgán o jej existencii vie, avšak nepozná žiadne identifikačné znaky tejto osoby. Naproti tomu účastníkom konania, ktorého pobyt nie je známy, je taký účastník, ktorý je v správnom konaní identifikovaný, avšak napriek vykonanému prešetreniu sa nepodarilo zistiť miesto jeho pobytu. V oboch týchto prípadoch nastáva iba právna fikcia doručenia, pretože v skutočnosti k doručeniu predpísaným spôsobom nedošlo. Ak má takýto účastník ustanoveného opatrovníka, správny orgán je povinný písomnosť doručiť tomuto opatrovníkovi.

49. Ďalšiu skupinu prípadov, v ktorých sa ako forma doručenia využíva verejná vyhláška, sú prípady, o ktorých tak ustanovuje osobitný predpis. Ide najmä o prípady s veľkým počtom účastníkov. Pre účely vyvlastňovacieho konania stavebný zákon ako osobitný predpis umožňuje doručenie formou verejnej vyhlášky len v prípade oznámenia termínu uskutočnenia ústneho konania pri líniových stavbách, v odôvodnených prípadoch aj pri zvlášť rozsiahlych stavbách podľa ust. § 113 ods.2 stavebného zákona. Nie však v prípade doručenia samotného rozhodnutia o vyvlastnení.

50. Ako už súd uviedol vyššie, v danej veci správny orgán pre doručovanie vyvlastňovacieho rozhodnutia zvolil doručenie formou verejnej vyhlášky napriek tomu, že vo vzťahu k dotknutým účastníkom konania – pozemkníckym vlastníkom, ktorým mali byť pozemky vyvlastnené - pre túto formu doručovania neboli splnené podmienky.

51. Podľa ust. § 26 ods.1 Správneho poriadku je možné doručenie rozhodnutia verejnou vyhláškou len v prípade, ak účastníci konania alebo ich pobyt nie sú správnomu orgánu známi. Ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, správny orgán podľa ust. § 16 ods.2 Správneho poriadku ustanovil opatrovníka na zastupovanie v konaní J. M., G. J. a A. K., G. J., z dôvodu, že je ich pobyt neznámy a H. J., nar. XXXX dokonca vôbec opatrovníka neustanovil. Ako vyplynulo z jednotlivých dedičských rozhodnutí, všetci traja dotknutí vlastníci, ktorí teda mali byť účastníkmi konania, v čase vydania vyvlastňovacieho rozhodnutia žili a bývali na tej adrese bydliska, aká je uvedená vo vyvlastňovacom rozhodnutí a žili tam až do svojej smrti.

52. Z vyššie uvedeného vyplýva, že pre doručovanie vyvlastňovacieho rozhodnutia formou verejnej vyhlášky vo vzťahu k J. M., G. J. a A. K., G. J., neboli splnené podmienky, pretože ich pobyt musel byť správnomu orgánu známy a doručovanie vo vzťahu k H. J. bolo opomenuté úplne, pretože jemu opatrovník z dôvodu, že by nebol známy alebo že by bol neznámy jeho pobyt, ustanovený dokonca ani nebol.

53. Súd sa vo vzťahu k právnomu posúdeniu otázky doručovania vyvlastňovacieho rozhodnutia nestotožnil so žalobcom, ktorý zastával názor, že postup správneho orgánu pri doručovaní vyvlastňovacieho rozhodnutia bol správny, pretože bol v súlade s ust. § 58 ods. 1,2 vykonávacej vyhlášky k stavebnému zákonu č. 85/1976 Zb. o podrobnejšej úprave územného konania a stavebnom poriadku.

54. Podľa ust. § 143 ods.1 písm.j) stavebného zákona, Federálne ministerstvo pre technický a investičný rozvoj vydá všeobecne záväzné právne predpisy na vykonanie § 46 ods. 1, § 55 ods. 3, § 75 ods. 2 a § 121 ods. 3 tohto zákona a všeobecne záväzné právne predpisy, ktoré podrobnejšie upravia podrobnosti postupu pri vyvlastňovacom konaní, najmä náležitosti obsahu rozhodnutia a návrhu na jeho vydanie.

55. V súlade s vyššie cit. zmocňovacím ust. § 143 ods.1 písm.j) stavebného zákona Federálne ministerstvo pre technický a investičný rozvoj vydalo vyhlášku č. 85/1976 Zb. o podrobnejšej úprave územného konania a stavebnom poriadku, ktorá vo vzťahu k vyvlastneniu obsahuje úpravu v osobitnej IV. časti pod marginálnym názvom „Vyvlastnenie“. Táto úprava zahŕňa dve ustanovenia - § 56 a § 57. Ust. § 56 vymenúva, aké náležitosti by mal obsahovať návrh na vyvlastnenie. Ust. § 57 vymenúva, aké náležitosti by malo obsahovať rozhodnutie o vyvlastnení. K otázke doručovania vyvlastňovacieho rozhodnutia v tejto časti vyhlášky niet ďalšej úpravy.

56. Až v časti V. cit.vyhlášky (Spoločné a záverečné ustanovenia) sa v ust. § 58 ods.1 a 2, pod marginálnym nadpisom „Oznámenie verejnou vyhláškou“ uvádza: „Ak ide o rozhodnutie alebo iné opatrenie väčšieho rozsahu alebo ak jeho neoddeliteľnú časť tvoria grafické prílohy, vyvesí sa miesto úplného znenia opatrenia stručná vyhláška obsahujúca základné údaje o území, ktorého sa opatrenie týka, a jeho stručný obsah s poučením, kedy a kde možno doň nazrieť (ods.1). Písomnosť alebo vyhláška podľa odseku 1 sa vyvesí na úradnej tabuli miestneho národného výboru, ktorého územného obvodu sa týka, a správneho orgánu, ktorý rozhodnutie alebo iné opatrenie vydal. Na vyhláške označí orgán, ktorý ju vyvesil, dátumy jej vyvesenia a sňatia a založí ju do správneho spisu (ods.2).

57. Podstata právnej argumentácie žalobcu vo vzťahu k otázke doručovania vyvlastňovacieho rozhodnutia teda tkvie v tom, že bez ohľadu na podmienky ustanovené v § 26 ods.1 Správneho poriadku pre doručenie vyvlastňovacieho rozhodnutia formou verejnej vyhlášky (t.j. neznámi vlastníci, neznámy pobyt vlastníkov), postačovalo splnenie podmienok podľa ust. § 58 ods.1, 2 citovanej vykonávacej vyhlášky, t.j. postačovalo, že išlo o rozhodnutie väčšieho rozsahu. Takýto názor, resp. výklad práva súd považuje za nesprávny.

58. V prvom rade je potrebné uvedomiť si vzájomný vzťah oboch právnych predpisov a poukázať na ich povahu z hľadiska ich záväznosti v zmysle Ústavy. Vyhláška je podzákonným právnym predpisom, ktorý musí byť vydaný na základe a v medziach zákona. Už pojmovo z výrazu "vykonanie zákona" plynie, že vyhlášky, nariadenia nesmú odporovať zákonu, nesmú byť contra legem.

59. Právny inštitút doručovania je v každom procesnom predpise jedným z kľúčových a býva detailne upravený. Na doručovanie sa upínajú tie najdôležitejšie dôsledky vrchnostenského rozhodovania orgánov štátnej moci (možnosť podať opravný prostriedok, správnu alebo inú žalobu, formálna i materiálna právna moc, vykonateľnosť). Doručením vznikajú, zanikajú alebo sa menia práva a povinnosti účastníkov konania. Preto je úprava doručovania a postupu pri ňom vždy vyhradená zákonu. Odchýlky od všeobecných procesných poriadkov sú možné - musia sa však rovnako stať na základe zákona.

60. Ako už súd uviedol vyššie, na doručovanie vyvlastňovacieho rozhodnutia sa vzťahuje zákon č.71/1967 Zb. o správnom konaní - Správny poriadok. Tento zákon označuje ust. § 26 marginálnou rubrikou "Doručenie verejnou vyhláškou" a jednoznačne upravuje podmienky pre doručovanie verejnou vyhláškou. Cit. vyhláška č.85/1976 Zb. nebola vydaná na vykonanie Správneho poriadku, ale na vykonanie stavebného zákona. Vykonávacia vyhláška k stavebnému zákonu označuje § 58 marginálnou rubrikou "Oznámenie verejnou vyhláškou". Inak povedané, vykonávacia vyhláška pridáva akúsi zvláštnu formu, ktorá slúži skôr informovaniu verejnosti, avšak neplní účinky doručenia.

61. Zhrnúc vyššie uvedené, vykonávacia vyhláška nemôže záväzne upravovať doručenie vyvlastňovacieho rozhodnutia inak, ako to upravil zákon; upravuje len techniku oznamovania formou verejnej vyhlášky, čo je pojmovo iný inštitút, ako doručenie.

62. Na základe vyššie uvedeného súd uzatvoril, že v danom prípade nemohlo dôjsť k účinnému doručeniu vyvlastňovacieho rozhodnutia verejnou vyhláškou v zmysle ust. § 26 ods. 1 zákona o správnom konaní, pretože nebola splnená podmienka, že by účastníci konania alebo ich pobyt neboli správneho orgánu známi. To znamená, že týmto osobám malo byť vyvlastňovacie rozhodnutie riadne doručené, nie však verejnou vyhláškou.

63. Právne účinky, ktoré zákon s vyvlastnením spája, nemôže privodiť vyvlastňovacie konanie, ktoré prebehlo (rozumej hoc aj len v záverečnej fáze doručovania rozhodnutia) v rozpore so zákonom. Súd v tomto smere poukazuje na uznesenie veľkého senátu NS SR zo 7. októbra 2020 sp. zn. 1 VCdo 6/2019 s právnou vetou „Súd je oprávnený posúdiť, kedy“ (rozumej teda aj, či) „nadobudlo súdne rozhodnutie

v inej veci právoplatnosť; pri posúdení tejto otázky nie je viazaný vyznačenou doložkou právoplatnosti. Pri posudzovaní správnosti údajov vyznačených v doložke nie je obmedzený žiadanou lehotou“.

64. Keďže vyvlastňovacie rozhodnutie nenadobudlo právoplatnosť, čl. štát sa nemohol stať vlastníkom dotknutých pozemkov, ktoré boli predmetom vyvlastnenia. Z tohto dôvodu štát potom nemohol platne na základe hospodárskej zmluvy previesť vlastnícke právo na žalobcu.

65. Vzhľadom na tento záver sa súd v ďalšej fáze konania zaoberal otázkou, či mohlo dôjsť k nadobudnutiu vlastníckeho práva žalobcu vydržaním. Žalobca v nadväznosti na vyvlastňovacie rozhodnutie (ktorým mal nadobudnúť vlastnícke právo Čsl. štát) odvodzoval svoje vlastnícke právo z ustanovenia § 2 ods. 5 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, majúc za to, že na neho prešlo vlastnícke právo k žalovaným pozemkom ku dňu účinnosti tohto zákona (išlo o prechod majetku štátu na obec ex lege k 01.05.1991).

66. Podľa ust. § 132 ods.1 Občianskeho zákonníka, v znení účinnom od 1.1.1992, vlastníctvo veci možno nadobudnúť kúpou, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom.

67. Podľa ust. § 134 ods.1 Občianskeho zákonníka, oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutelnosť a po dobu 10 rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

68. Podľa ust. § 129 ods.1 Občianskeho zákonníka, držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba.

69. Podľa ust. § 130 ods.1 Občianskeho zákonníka, ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

70. Vydržanie je osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva zo zákona (ex lege), ku ktorému dochádza pri splnení nasledovných zákonom požadovaných predpokladov:

a/ musí ísť o spôsobilý predmet vydržania, ktorým môže byť každá vec v právnom zmysle, ktorá môže byť predmetom vlastníctva, s výnimkou veci vylúčených zákonom,
b/ držba musí byť oprávnená (§ 130 ods.1 Občianskeho zákonníka),
c/ držba musí byť nepretržitá počas celej zákonom ustanovenej doby (v prípade nehnuteľností desať rokov).

71. Výsledkom splnenia všetkých zákonom požadovaných predpokladov vydržania je nadobudnutie vlastníckeho práva k veci vydržiteľom a to okamihom uplynutia vydržacej doby.

72. Podľa ust. § 129 ods.1 a 130 ods.1 Občianskeho zákonníka sa za držiteľa sa považuje osoba, ktorá fakticky ovláda vec a nakladá s ňou ako s vlastnou. Oprávnená držba pritom predpokladá splnenie nasledovných náležitostí:

a/ faktické ovládanie veci,
b/ vôľa nakladáť s vecou ako so svojou, to znamená správať sa k veci tak, akoby držiteľovi vlastnícky patrila,
c/ dobrá viera, že mu vec patrí.

73. Vydržanie vlastníckeho práva je jeho nadobudnutie v dôsledku kvalifikovanej držby veci, vykonávanej po zákonom stanovenú dobu. Funkciou vydržania je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere (je dobromyseľný), že je jej vlastníkom so zreteľom na všetky okolnosti. Vydržanie tak hojí najmä vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu. V prípade, že zmluva je neplatná pre vadu, o ktorej nemohol nadobúdateľ pri zachovaní obvyklej opatrnosti vedieť alebo ak tu výnimočne titul vôbec nie je a nadobúdateľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že tu titul je, stane sa nadobúdateľ veci jej oprávneným držiteľom a pri splnení ďalších podmienok ju vydrží. Účelom vydržania je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav so stavom právnym.

74. Ako už bolo uvedené vyššie, jednou z podmienok vydržania je oprávnená držba. Podľa konštantnej judikatúry oprávnená držba predpokladá, že držiteľ je v dobrej viere, že mu vec patrí a že v tejto dobrej viere je so zreteľom ku všetkým okolnostiam; uvedené podmienky musia byť splnené súčasne. Dobrá

viera spočíva v presvedčení držiteľa, že je vlastníkom veci, ktorú drží, prípadne, že sú dané právne skutočnosti, ktoré majú za následok vznik vykonávaného práva. K oprávnenej držbe nestačí prostá subjektívna dobrá viera; oprávnený držiteľ musí byť v dobrej viere „so zreteľom ku všetkým okolnostiam“.

75. Posúdenie, či držiteľ veci je so zreteľom ku všetkým okolnostiam dobromyseľný alebo nie, je potrebné vyhodnotiť objektívne a nielen zo subjektívneho hľadiska, t.j. z hľadiska osobného presvedčenia samotného držiteľa veci. Dobromyseľnosť ako vnútorný psychický stav totiž nemožno priamo dokázať. Možno o nej usudzovať iba z okolností, v ktorých sa tento psychický stav navonok prejavuje. Základným rozlišujúcim kritériom je, či držiteľ veci pri normálnej opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti daného prípadu rozumne od neho požadovať, mohol alebo nemohol mať pochybnosti o tom, že mu vec, ktorú fakticky ovláda, patrí. Okolnosti, z ktorých možno usudzovať na existenciu dobromyseľnosti, musí v spore preukázať držiteľ veci. Medzi také okolnosti patrí najmä nadobúdaci titul, t.j. titul, na základe ktorého sa ujal držby, napríklad kúpna zmluva, darovacia zmluva, zámenná zmluva. Ide teda o to, aby držiteľ bol so zreteľom k všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu taký právny titul, na základe ktorého mu mohlo vzniknúť vlastnícke právo k veci, svedčí.

76. Dobrá viera spočíva v presvedčení držiteľa, že je vlastníkom, hoci to tak v skutočnosti nie je. Držiteľ je teda ohľadom existencie svojho práva v omyle, ktorý je buď skutkový alebo právny. To, či držiteľ je v dobrej viere, je potrebné hodnotiť z objektívneho hľadiska a treba brať do úvahy, či pri bežnej opatrnosti, ktorú s ohľadom na okolnosti a povahu prípadu možno od každého požadovať, nemohol mať dôvodné pochybnosti, že mu vec patrí. Omyl musí byť ospravedlniteľný, t.j. taký, ku ktorému došlo napriek tomu, že myliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti. Právna teória ospravedlňuje len skutkový omyl, resp. aj omyl v právnom stave, prípadne omyl o právnom postavení prevádzateľa veci. Dobrá viera sa má vzťahovať k právnomu titulu, od ktorého držiteľ odvodzuje svoje presvedčenie, že nadobudol vlastnícke právo.

77. Podľa ust. § 2 ods.1 zákona č.138/1991 Zb. o majetku obcí, v znení účinnom do 24.6.1992, do vlastníctva obcí prechádzajú z majetku Slovenskej republiky veci, okrem hnuteľností patriacich orgánom miestnej štátnej správy, ku ktorým patrilo ku dňu účinnosti osobitného predpisu (odkaz na zákon č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení, t.j. ku dňu 24.11.1990) právo hospodárenia národným výborom, na území ktorých sa nachádzajú.

78. Podľa ust. § 2 ods.7 citovaného zákona, veci a majetkové práva podľa odsekov 1, 2 a 5 nadobúda obec dňom účinnosti tohto zákona (t.j. k 1.5.1991).

79. Podľa ust. § 14 ods.1 citovaného zákona, o prechode vlastníctva vecí, postúpení majetkových práv a záväzkov sú povinné spísať odovzdávajúce a nadobúdajúce právnické osoby písomné protokoly. O prechode práva hospodárenia k veciam a postúpení majetkových práv a záväzkov do správy organizácií spíšu protokoly orgány miestnej štátnej správy, obecné zastupiteľstvá a organizácie.

80. Podľa ust. § 14 ods.2 citovaného zákona, zápis prechodu vlastníckeho práva štátu na obec v evidencii nehnuteľností vykonávajú príslušné strediská geodézie na základe zoznamov potvrdených orgánom miestnej štátnej správy a obecným zastupiteľstvom.

81. Podľa ust. § 14 ods.4 citovaného zákona, obce, mestá, mestské časti a organizácie založené alebo zriadené obcou sú povinné podať do 12 mesiacov od účinnosti tohto zákona návrh na zápis do evidencie nehnuteľností. Ak sa nadobudnutie majetku viaže na ďalšie podmienky, sú povinné podať návrh do 12 mesiacov od prevzatia majetku.

82. V posudzovanom prípade sa držby sporných pozemkov pôvodne (ešte pred žalobcom) chopil štát a to na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia. Súd po vyhodnotení vykonaného dokazovania dospel k záveru, že vyvlastňovacie rozhodnutie nemohlo založiť dobromyseľnú držbu zo strany štátu. Keďže štát spôsobil nezákonnosť vyvlastňovacieho rozhodnutia, nemožno toto rozhodnutie považovať za právne akceptovateľný titul vstupu do držby.

83. Pokiaľ štátny orgán pochybil a postupom v rozpore s právnymi predpismi (t.j. protiprávne) umožnil, aby sa štát stal detentorom veci, nie je možné o zásade, že v pochybnostiach sa má za to, že držba je oprávnená (§ 130 ods. 1 veta druhá Občianskeho zákonníka), ani uvažovať. O dobrú vieru štátu a teda, o jeho oprávnenú držbu nemôže ísť, ak štát už pri uchopení držby nemohol byť (nebol) so zreteľom k všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu vec patrí. Nedostatok tejto dobrej viery pritom nemožno zhojiť tým, že vec hospodárskou zmluvou prevedie do správy alebo vlastníctva iného štátneho orgánu alebo obce, ktorí o okolnostiach nadobudnutia držby neboli informovaní.

84. Súd poukazuje na zásadu, v zmysle ktorej „z nepráva nemôže vzniknúť právo“, t.j. platne nemohol nadobudnúť vlastnícke právo ani žalobca, ak subjekt, od ktorého odvodzuje svoje vlastnícke právo k nehnuteľnosti (štát), toto právo nikdy nenadobudol. Vzhľadom na to, že štát nebol v čase nadobudnutia

účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí vlastníkom uvedených parciel, nemohol ich ani žalobca podľa uvedeného zákona od štátu ako nevlastníka platne nadobudnúť.

85. Súd je názoru, že žalobca nemohol vstúpiť do dobromyseľnej držby na základe zákona č. 138/1991 Zb.

86. Dôkazné bremeno o dobrej viere, že žalobcovi svedčí nadobúdaci titul (a teda nadobudol vlastnícke právo) v danom prípade zaťažovala žalobcu, ako osobu, ktorej je dobrá viera na prospech. Súd pritom vychádza z úvahy, že kým vo všeobecnosti dobrá viera musí byť hodnotená veľmi prísne, kedy poskytnutie ochrany dobromyseľnému nadobúdateľovi sa s prihliadnutím na individuálne okolnosti posudzovanej veci musí javiť ako spravodlivé, tak v prípade, ak nadobudnutie vlastníckeho práva na základe vydržania tvrdí štát alebo obec, je nevyhnutné okolnosti vstupu do držby a dobrú vieru posudzovať ešte prísnejšie.

87. Pri posudzovaní dobromyseľnosti je totiž potrebné prihliadať aj na povahu žalobcu ako právnickej osoby. Nejde o súkromnoprávny, ale o verejnoprávny subjekt, ktorý vo svojich štruktúrach má odborne zrelé zázemie schopné kompetentne posúdiť právnu situáciu, stav, okolnosti ako aj možné dôsledky určitého konania resp. nekonania. Mesto Košice ako subjekt, na ktorý malo prejsť vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti zo štátu na základe zákona, malo vedomosť o tom, že pri vyvlastňovaní nehnuteľností dochádzalo k vážnym procesným pochybeniam (napr. konanie s mýtvmi, a pod.), a že vyvlastňovacie rozhodnutia boli z tohto dôvodu ničotné. Uvedené súviselo s politickou dobou, počas ktorej boli tieto konania vedené a ako i zo spôsobu ako bolo v tom období nazerané na systém vlastníckych vzťahov. Po zmene politickej situácie (ako i právnej) bolo a dosiaľ je nevyhnutné, aby sa určitou ľahostajnosťou "neprikryvali" takto spôsobené nedostatky či krivdy.

88. Bez takéhoto sprísneného posúdenia dobrej viery by došlo k neprípustnej strate vlastníckeho práva fyzických osôb v prospech štátu. Zánik vlastníckeho práva pôvodného vlastníka (najmä v situácii, keď štát na rozdiel od pôvodného vlastníka nesvedčí žiaden nadobúdaci titul k nehnuteľnosti) by zásadne popieral základné právo na vlastníctvo, tak ako to je garantované v čl. 20 ods. 1 Ústavy SR.

89. Tak ako je to vyššie uvedené, o dobrú vieru ide vtedy, ak nadobúdateľ nehnuteľnosti ani pri vynaložení potrebnej opatrnosti, ktorú možno od neho s ohľadom na okolnosti a povahu prípadu požadovať, nemohol mať (z hľadiska kritéria priemerne obozretného jedinca) dôvodné pochybnosti o tom, že v skutočnosti subjektu, z ktorého naň malo prejsť vlastnícke právo, takéto právo nesvedčí. Podľa názoru súdu v danom prípade je potrebné pod bežnú opatrnosť (ktorú bolo možné od žalobcu požadovať) zahrnúť požiadavku aktívneho zisťovania konkrétnych skutočností, vedúcich (z hľadiska kritéria priemernej obozretnosti) k presvedčeniu, že štát na neho platne previedol vlastnícke právo. Pre nadobudnutie takéhoto presvedčenia je pritom nevyhnutné poznanie, že štát bol vlastníkom sporných nehnuteľností a disponoval platným nadobúdacím vlastníckym titulom k týmto nehnuteľnostiam a zároveň či boli splnené všetky podmienky stanovené zákonom č.138/1991 Zb.

90. Uvedené je nevyhnutné aj s poukazom na to, že Ústavný súd SR už ustálil, že Ústava SR neumožňuje, aby k vyvlastneniu alebo nútenému obmedzeniu vlastníckeho práva došlo priamom zákonom (napr. nález ÚS SR sp.zn. PL. ÚS 38/95 z 3.4.1996).

91. Napokon, súd poukazuje aj na názor, ktorý zaujal Krajský súd v Košiciach v rozhodnutí sp.zn. 11Co/126/2020, kde vychádzal z úvahy, že presvedčenie žalobcu (Mesta Košice) o vlastníckom práve ku konkrétnej veci nemohol založiť len zákonom č. 138/1991 Zb. všeobecne upravený inštitút prechodu vlastníctva na obce z majetku štátu, ale len na jeho základe deklarovaná skutočnosť, že na neho z majetku štátu prechádza konkrétne určená vec tak, ako to predpokladá ust. § 14 ods. 1 a 2 uvedeného zákona. Povahu takéhoto určenia v podobe protokolu o prechode vlastníctva, ktorý mal podľa prechodných ustanovení zákona o majetku obcí predstavovať podklad pre zápis vlastníckeho práva v evidencii nehnuteľností, nemožno pripísať ani hospodárskej zmluve o prevode vlastníctva. Jednak preto, že tento právny úkon bol urobený ešte pred prijatím zák. č. 138/1991 Zb. a jednak tiež z dôvodu, že svojím obsahom táto zmluva evidentne smerovala ku kreovaniu právneho vzťahu medzi žalobcom a štátom a nie k realizácii týmto zákonom určeného usporiadania medzi nimi.

92. Súd zdôrazňuje, že v danom prípade vo vzťahu k predmetným nehnuteľnostiam v čase nadobudnutia účinnosti zákona o majetku obcí, vlastnícke právo Slovenskej republiky nevyplývalo ani zo zápisu v katastri nehnuteľností, čoho dôsledkom je možné očakávať od žalobcu zvýšenú opatrnosť (ak nie povinnosť) pri posudzovaní možnosti prevodu (prechodu) vlastníctva zo štátu.

93. Podľa názoru súdu pri zvýšenej obozretnosti žalobca mal (a mohol) sám dospieť k záveru o neúčinnosti rozhodnutia o vyvlastnení a teda, mal vedieť už v čase vstupu do držby, že sporné nehnuteľnosti nepatrili do vlastníctva Slovenskej republiky a pôvodní vlastníci nikdy nestratili vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam.

94. Súd preto uzatvára, že žalobca pri bežnej opatrnosti nemohol nadobudnúť presvedčenie, že štát v čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. bol vlastníkom nehnuteľností a že disponoval platným nadobúdacím vlastníckym titulom k sporným nehnuteľnostiam, nemohol teda nadobudnúť presvedčenie, že na neho prešlo vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam, resp. mohol mať aspoň pochybnosti o nadobudnutí vlastníckeho práva.

95. Vychádzajúc z uvedeného, dobromyseľnosť žalobcu pri nadobudnutí a užívaní predmetných nehnuteľností bola vylúčená najmä vzhľadom na okolnosti prechodu majetku štátu na mesto v zmysle zákona č. 138/1991 Zb., ale zároveň ju spochybnili aj ďalšie individuálne okolnosti v posudzovanej veci.

96. Okolnosť, či sa žalobca skutočne ujal kvalifikovanej držby predmetných pozemkov, začal vykonávať faktickú moc nad vecou a nakladať s ňou ako vlastnou po uzavretí hospodárskej zmluvy, resp. po nadobudnutí účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. a aj jeho dobromyseľnosť je spochybnená aj tým, že sa nesprával ako vlastník nehnuteľnosti, čomu nasvedčuje napr. okolnosť, že ani nedal zapísať svoje vlastnícke právo k nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností.

97. Zákon č. 138/1991 Zb. uložil povinnosť obciam spísať o prechode vlastníctva vecí písomné protokoly a vypracovať zoznamy nehnuteľností potvrdené obecným zastupiteľstvom, ktoré mali byť podkladom na zápis prechodu vlastníckeho práva štátu na obec. Žalobca vypracovanie týchto protokolov a zoznamov potvrdených obecným zastupiteľstvom nepreukázal. Rovnako si žalobca nesplnil týmto zákonom uloženú povinnosť (§ 14 ods.4) podať do 12 mesiacov od účinnosti zákona, t.j. do 01.05.1993 návrh na zápis do evidencie nehnuteľností. Pri vynaložení potrebnej starostlivosti od dobromyseľného držiteľa by potom žalobca mohol a mal zistiť nesúlad medzi právnym a reálnym stavom.

98. V tejto súvislosti zároveň súd poukazuje na to, že o dobromyseľnosti nemožno hovoriť vtedy, keď sa držiteľ oboznámil so skutočnosťou, ktorá objektívne musela v ňom vyvolať pochybnosť o tom, že mu vec patrí, teda keď sa držiteľ od kohokoľvek či akýmkoľvek spôsobom dozvie o skutočnostiach, ktoré musia u neho objektívne vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec podľa práva patrí. Pochybnosť držiteľa môže vyvolať aj informácia od inej osoby ako vlastníka.

99. Nemožno totiž opomenúť ani tie nesporné skutočnosti, že vlastnícke právo žalovaných bolo zapísané na list vlastníctva v katastri nehnuteľností titulom rozhodnutí o dedičstve po pôvodných troch dotknutých pozemnoknižných vlastníkoch, ktorí umreli v rokoch 1995, 1996 a 1997, teda ešte v priebehu prípadnej vydržacej doby žalobcu.

100. Zhrnúc vyššie uvedené súd uzavrel, že v predmetnej veci žalobca, resp. jeho právny predchodca nesplnili pri svojom vstupe do držby veci základnú podmienku, ktorú inštitút vydržania ako originálneho nadobudnutia vlastníctva vyžaduje, a to dobromyseľnosť. Túto totiž nebolo možné vyvodzovať z právneho úkonu, ktorého účinky nikdy nenastali. K vydržaniu vlastníckeho práva v prospech žalobcu teda nedošlo.

101. Právni predchodcovia žalovaných teda nestratili vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam a tieto sa titulom dedenia na základe dedičských rozhodnutí stali vlastníctvom žalovaných, tak ako o tom svedčí právny stav, evidovaný v katastri nehnuteľností.

102. S prihliadnutím na tento záver sú irelevantné ďalšie dôkazy, resp. návrhy žalobcu na dokazovanie (o zaplatení náhrady za vyvlastnenie, archívne záznamy o zrušení resp. zániku miestneho národného

výboru v Ťahanovciach), pretože nesmerujú k preukázaniu otázok podstatných pre posúdenie predmetu sporu.

103. Zhrnúc vyššie uvedené súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

104. Podľa ust. § 262 ods.1 zákona č.160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

105. Podľa ust. § 255 ods.1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

106. Žalovaní mali v spore plný úspech, preto im súd podľa ust. § 255 ods.1 CSP priznal nárok na náhradu trov konania proti neúspešnému žalobcovi v rozsahu 100 %.

107. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods.2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na súde, proti rozhodnutiu ktorého odvolanie smeruje, v dvoch písomných vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 C.s.p.).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 C.s.p.).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 C.s.p.).

Exekúciu možno vykonať na návrh toho, kto je oprávnený požadovať splnenie nároku z exekučného titulu preto, že povinný dobrovoľne nespĺnil to, čo mu exekučný titul ukladá. (§ 48 ods. 2 veta prvá Exekučného poriadku).